

Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD)

Stockholms Universitet
Sveaplan, 106 91 Stockholm
<http://www.sorad.su.se>

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2010

Mars 2011

Förord

Denna verksamhetsberättelse för SoRAD har utarbetats av föreståndaren i samråd med biträdande föreståndaren. En preliminär version diskuterades på styrelsemötet den 31 mars 2011. Styrelsen lämnade synpunkter på denna version, och gav föreståndaren i uppdrag att revidera berättelsen utifrån dessa synpunkter. Styrelsens överlät till ordföranden Anders Bergmark att godkänna den slutliga versionen, vilket också skedde.

Stockholm den xx yyy 2011

Börje Olsson
Professor, föreståndare

Innehåll

1. Bakgrund	3
2. Organisation och personal	3
3. Verksamhet	3
a) Tema 1	4
b) Tema 2	5
c) Tema 3	6
Bilagor:	
1 Budget	8
2 Styrelse	9
3 Publikationer	11

1. Bakgrund

Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD) är ett tvärvetenskapligt forskningscentrum med uppgift att initiera, bedriva samt informera om socialvetenskaplig forskning kring alkohol och droger. Enligt sitt uppdrag skall SoRAD även utgöra ett nationellt kunskapscentrum för alkohol- och drogforskning. Verksamheten startade 1999 och är förlagd till den samhällsvetenskapliga fakulteten vid Stockholms universitet.

SoRADs basverksamhet finansierades fram till och med 2007 huvudsakligen av Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS). Numera finansieras basverksamheten helt med fakultetsmedel från samhällsvetenskapliga fakulteten vid Stockholms universitet. Den huvudsakliga finansieringen av SoRADs forskning kommer dock från externt sökta och erhållna medel från forskningsråd och vissa myndigheter. De största enskilda projekten finansierade på detta sätt är Centre of Excellence anslaget *Inclusion and Exclusion in the Late Welfare State: the Case of Alcohol and Drugs*”, programstödet *Kvinnor, hälsa och rusmedel* (båda finansierade av FAS) och anslaget från Statens Folkhälsoinstitut för att driva det s.k. *Monitoringprojektet* som kontinuerligt kartlägger alkohol- och tobakskonsumtionen i Sverige.

2. Organisation och personal

SoRAD leds av en föreståndare med operativt ansvar (under 2010 professor Börje Olsson med FD Jenny Cisneros Örnberg som ställföreträdare föreståndare) samt en extern styrelse bestående av sju personer. Fem ledamöter representerar Stockholms universitet medan övriga utsetts att representera andra universitet och organisationer (bilaga 2). Den vetenskapliga verksamheten leds och samordnas av den särskilda samordningsgruppen. Föreståndaren ansvarar för administrativa och ekonomiska frågor samt personalfrågor och har en ledningsgrupp till sitt förfogande för att bereda ärenden av sådan karaktär. Särskilda ansvariga bland personalen har utsetts för att bevaka jämställdhetsfrågor samt frågor rörande den psykosociala och fysiska arbetsmiljön. En särskild grupp har också arbetat för att utveckla SoRAD: s hemsida.

Under året har sammanlagt 35 personer arbetat på SoRAD, tre professorer på heltid, en gästprofessor på 50 %, en emeritus, sex docenter, sex disputerade forskare, sex doktorander, nio forskningsassistenter och två administratörer (se personalförteckningen på hemsidan www.sorad.su.se).

3. Verksamhet

SoRAD: s forskning är organiserad och samordnas inom ramen för tre övergripande teman. I det följande görs en relativt kort beskrivning av årets verksamhet inom dessa forskningsteman. Detaljerad information om samtliga pågående och avslutade projekt på SoRAD samt övrig verksamhet på centret finns på hemsidan (www.sorad.su.se).

Tema 1: Konsumtion, skador och normer 2010

Inom tema 1 studeras alkohol- och drogvanor i den svenska befolkningen med fokus på förändringar över tid och olika former av negativa konsekvenser. Forskningen berör exempelvis sambandet mellan alkoholkonsumtion och problem, totalkonsumtionsmodellens giltighet samt metodologiska studier av hur man kan mäta konsumtion och skador. Även studier av tobaksvanor studeras. Analyser av det svenska samhället står i fokus, men jämförande analyser som inkluderar andra länder och dryckeskulturer prioriteras också i tema 1. Ansvariga för temat är docenterna Mats Ramstedt och Peter Wennberg vars forskning i huvudsak är inriktad på dessa frågor.

Mats Ramstedt var under årets första tre månader gästforskare i Australien där han bl.a. studerade sambandet mellan alkohol och våld och hur det förhåller sig till den internationella forskningen. Han leder också det så kallade Monitorprojektet vars huvudsyfte är att följa och analysera den totala alkoholkonsumtionen i Sverige och som involverar flera andra medarbetare i tema 1. Inom ramen för Monitorprojektet publicerades under året två årsrapporter (*Tal om alkohol och Tal om tobak*) samt fyra vetenskapliga artiklar och två forskningsrapporter. Peter Wennberg har i sin forskning haft ett särskilt fokus på metodutveckling med studier kring mätinstrument, bortfall och betydelsen av olika administreringssätt vilket resulterat i fem publicerade artiklar i vetenskapliga tidskrifter under 2010.

Fyra doktorander arbetade inom tema 1 under året, samtliga inom ämnet sociologi. Barbro Engdahl och Tove Sohlberg är doktorander i programmet "Kvinnor, hälsa och rusmedelsbruk" varav den senare tjänsten har inrättats tillsammans med tema 3. Tove Sohlberg ansvarar också för den del av Monitorprojektet som kartlägger svenskarnas tobaksvanor med fokus på oregistrerad tobak och har sammanfattat de viktigaste resultaten i ovan nämnda årsrapport, *Tal om tobak*. Två doktorander blev även färdiga under 2010: i maj disputerade Nina-Katri Gustafsson med avhandlingen *Bridging the world: Alcohol policy in transition and diverging alcohol patterns in Sweden* och i december försvarade Jonas Landberg sin avhandling *Alcohol-related problems in Eastern Europe – a comparative perspective*. Vidare arbetade Johan Svensson i ett projekt om alkoholvanor och alkoholrelaterade problem bland unga vilket resulterade i en publicerad artikel och Ulrika Boman har medverkat i ett projekt om regionala skillnader i nykterhet, även det har resulterat i en rapport. Totalt har 17 artiklar och två avhandlingar publicerats inom tema 1 under 2010 och dessutom ett antal publikationer i form av rapporter och populärvetenskapliga texter.

Tema 1:s forskare har också bidragit till universitetets "tredje uppgift" genom att informera om sin forskning till det omgivande samhället och på vetenskapliga konferenser. Monitorprojektets årsrapporter "Tal om alkohol" och "Tal om tobak" väckte t.ex. medial uppmärksamhet i riksmidia (bland annat SR, DN och SvD). Tema 1:s forskare har också deltagit i ett flertal internationella vetenskapliga konferenser. I februari presenterade Mats Ramstedt Monitorprojektet på en konferens i Australien och resultat från projektet har också redovisats vid ett flertal tillfällen på olika seminarier i Sverige. Vidare presenterade Johan Svensson en studie i juni vid den internationella konferensen för socialvetenskaplig och epidemiologisk alkoholforskning, KBS (Ketil Bruun Society) som i år hölls i Lausanne. Även Tove Sohlberg och Mats Ramstedt presenterade papers på denna konferens. Andra exempel är att Nina-Katri Gustafsson och Johans Svensson presenterade sin forskning på Nordiska rusmedelsforskardagar i Reykjavik, Island samt att Barbro Engdahl presenterade en studie från sitt avhandlingsarbete på den s.k. INEBRIA-konferensen i Göteborg. Totalt presenterades forskning från tema 1 på vetenskapliga konferenser eller seminarier vid ca 20 tillfällen under 2010.

Tema 2: Alkohol- och narkotikapolitik 2010

Inom detta tema studeras och analyseras alkohol- och narkotikapolitikens grunder, dess konkreta utformning och genomförande samt vilka effekter och konsekvenser som kan kopplas till den. Forskningen inom temat omfattar såväl diskursiva studier som empiriska studier av specifika alkohol- och narkotikapolitiska insatser. Flera studier ingår också i internationella forskningsprojekt eller har ett internationellt komparativt perspektiv. Temat leds av docent Alexandra Bogren.

Totalt bedriver ett drygt tiotal forskare vid SoRAD för närvarande forskning som helt eller delvis anknyter till Tema 2. Nina-Katri Gustafsson disputerade i maj 2010 med avhandlingen "Bridging the World: Alcohol Policy in Transition and Diverging Alcohol Patterns in Sweden", författad inom ramen för det nordiska skatteprojektet "Whose drinking changes how much when liquor taxes fall? Effects of tax cuts". Det övergripande syftet för avhandlingen var att undersöka om en dansk skattesänkning på sprit samt avskaffningen av införselkvoterna för privat alkoholimport till Sverige hade någon effekt på svenskarnas alkoholkonsumtion och konsekvenser relaterade till denna. Det nordiska skatteprojektet har avslutats och slutrapporterats till NIAAA under 2010, men fortfarande finns planer på ytterligare publikationer utifrån projektet. Ett nytt forskningsprojekt inom ramen för tema 2 har inletts under 2010, det FAS-finansierade projektet *Mediebilder och lekmanntolkningar av biomedicinsk forskning om alkohol*. Projektet, som har anknytningar till SoRADs Centre of Excellence-program, leds av Alexandra Bogren, som också utsågs till docent i sociologi under året. Dessutom har ett antal studier och analyser inom temat inletts. Filip Roumeliotis anställdes som forskningsassistent i januari för arbete med datainsamling för det internationella FN och EU-finansierade samarbetsprojektet AMPHORA och strukturerade intervjuer inom projektet *Multi City Study (QUAF2)*, en studie av marginaliserade droganvändare i olika europeiska städer. Under perioden september-oktober författades en city report för projektet. I mars påbörjades arbete med en rapport för Preventionscentrum med anledning av ett projekt om hur flickor i årskurs 9 förhåller sig till alkohol. Rapporten, som sammanställdes av Filip Roumeliotis, skickades in och projektet avslutades därmed i juni.

Inom ramen för programstödet "Women, health and substance use" fortgår analyser av hur olika delar av samhället uppfattar, definierar och hanterar kvinnors alkohol- och drogbruk i relation till hälsa. Även inom projektet "Alkoholen i mitt liv", som leds av docent Maria Abrahamson, fortgår analyser av människors berättelser om egna och andras dryckesvanor och den betydelse alkohol har i deras liv.

Tema 2-medarbetare har deltagit i flertalet nationella och internationella konferenser och kurser under året. I januari arrangerades den första kursen inom det nordiska nätverket MISCHMASCH (Meanings and Measures: Strengthening Mixed Methods in Nordic Comparative Alcohol and Drug Research) av kolleger i Köpenhamn, Danmark. Flera tema-2 medarbetare deltog i kursen med namnet 'Cultural Criminology – understanding drug use, crime and youth subcultures'. Josefin Bernhardsson och Nina-Katri Gustafsson deltog i den internationella sociologidoktorandkonferens som arrangeras i samarbete mellan Harvard, Oxford och Stockholm (The Annual Aage Sorensen Memorial Conference), som under 2010 hölls i Oxford. Ett flertal forskare från tema 2 deltog även i konferensen "Tvärvetenskapliga perspektiv på genus i alkohol- och drogforskning" i Göteborg 22-23 april, varav två med presentationer (Alexandra Bogren och Hanna Enefalk). Docent Maria Abrahamson medverkade dessutom i arrangerandet av konferensen. Årets KBS-konferens, där flera tema 2-

medarbetare presenterade pågående forskning, anordnades i Lausanne, Schweiz, i månadsskiftet maj/juni. Efter sommaren hölls konferensen Nordic Alcohol and Drug Researchers Assembly i Reykjavik, Island – även här deltog flera tema 2-medarbetare med presentationer. Avslutningsvis presenterade Nina-Katri Gustafsson sin avhandling vid Stockholms Universitets Forskardagar, ett välbesökt evenemang där nydisputerade forskare berättar om sin forskning under öppna föreläsningar.

Nationellt och internationellt samarbete har bedrivits inom ramen för Socialvetenskapligt nätverk inom alkohol- och drogforskning (Sonad), där Maria Abrahamson är projektledare, och inom ramen för flera olika internationella projekt. Nina-Katri Gustafsson har inom ramen för den nordiska skattestudien samarbetat med forskare från Danmark, Finland, Schweiz, Tyskland, Kanada, Norge och USA. Filip Roumeliotis har i samband med projekten *Multi City Study* och AMPHORA samarbetat med forskare från ett flertal europeiska länder. Alexandra Bogren arrangerade tillsammans med dr Geoffrey Hunt, Institute for Scientific Analysis, San Francisco, USA, en workshop om modern genusteori inom alkohol- och drogforskningen i samband med Kettil Bruun Societys årliga konferens i Lausanne.

Flera av forskarna inom temat har också undervisat på grund- och mastersnivå vid olika granninstitutioner.

Tema 3: Missbruk och beroende – samhällsreaktioner, behandling, återhämtningsprocesser 2010

Inom detta tema bedrivs (a) analyser av samhälleliga definitioner av och reaktioner på olika slag av missbruk och beroende och hur dessa förändrats över tid; (b) socialekologiska studier av hjälpsystemet och dess olika delar; samt (c) studier av återhämtningsprocesser från missbruk och beroende och av individuella och kontextuella förutsättningar för dessa. Temat har under året letts av professor Jan Blomqvist.

Totalt har nio av SoRADs forskare under året varit involverade i ett tiotal forskningsprojekt som helt eller delvis anknuter till Tema 3. Bland projekt som startats under året kan nämnas Jessica Storbjörks forskning om *Rättigheter och skyldigheter i välfärdsstaten*, projektet *Klienten i förarsätet* (Jan Blomqvist, Irja Christophs m fl.), som i en kontrollerad design studerar effekterna av systematisk klientfeedback inom missbruksvården, projektet *Beroendevårdens politik och begreppsliggörandets dynamik* (Kerstin Stenius, Johan Edman, Jan Blomqvist), projektet *Evidensbaserad missbrukarvård – från vision till praktik* (Blomqvist och Christophs) och projektet *Valfri välfärd* (Stenius i samarbete med forskare från Ersta-Sköndals högskola). Sedan tidigare pågår de historiska projekten *Vad är vård? Den svenska narkomanvården som politiskt slagfält* (Edman) och *Nykyrhetens blinda fläck. Alkoholbruk, klass och genus i samhällets övre skikt år 1772–1922*, (Hanna Enefalk). Vidare pågår inom projektet *En komparativ studie av behandlingssystem, behandlingsinsatser och långtidsförlopp bland missbrukare i Stockholms län och norra Kalifornien* analyser av bl.a. dödlighet och tungt missbruk i länets vård och, i ett jämförande perspektiv, av marginaliserade klienter inom missbrukarvården i Stockholms län och Contra Costa county i Kalifornien (Stenius, Storbjörk m.fl.).

Inom temat pågår också två avhandlingsprojekt inom socialt arbete respektive sociologi. I det ena, *”Bruk eller missbruk”* (handledare Jan Blomqvist, Lena Hübner och Lisa Wallander) studerar Eva Samuelsson professionellas gränsdragningar mellan problematiskt och oproblematiskt bruk av olika substanser och uppfattningar om hur problematiskt bruk bör

hanteras, samt vad som styr dessa bedömningar. I det andra, *"Olika vägar till rökfrihet"* (handledare Jan Blomqvist, Peter Wennberg och Mats Ramstedt), som bedrivs i samarbete med Tema 1, undersöker Tove Sohlberg - med speciellt fokus på kvinnors specifika erfarenheter och upplevelser - hur framgångsrika försök att sluta röka gestaltar sig över tid.

Vad gäller samverkan med andra forskare kan nämnas att Jan Blomqvist och Eva Samuelsson inom ramen för det internationella nätverket *"Public Images of Addiction"* (PIA) tillsammans med forskare från bl. a. Finland, Kanada, Ryssland och Schweiz, studerar vilka föreställningar om olika slag av rusmedelsproblem och människors möjligheter att hantera dessa, som dominerar i olika befolkningsgrupper och inom olika professioner som berörs av dessa problem. Detta samarbete kommer förhoppningsvis, med Blomqvist som ansvarig, att utvidgas till Norge, Tyskland och Polen inom ramen för FP7-programmet Alice Rap. Stenius och Storbjörk samarbetar inom ramen för den jämförande studien av behandlingssystem med forskare i Kalifornien och Boston, och Jessica Storbjörk har också vistats som gästforskare under fem veckor i USA. På nationell nivå sker samarbete med Örebro och Lunds universitet inom projektet Klienten i förarsätet och Ersta Sköndal högskola inom projektet Valfri välfärd. Temats forskare har under året gjort ett tiotal presentationer vid internationella vetenskapliga konferenser, bl.a. var Stenius inbjuden till WHO:s internationella seminarium och tekniska möte om behandlingssystem för personer med missbruk i Valencia. Forskarna har återkommande framträtt vid olika konferenser och seminarier för praktiker, beslutsfattare och andra berörda grupper i Sverige. De har också, utöver olika konferenspapers, publicerat omkring femton vetenskapliga artiklar eller bokkapitel med anknytning till temat. Flera av forskarna inom temat har vidare undervisat på grundutbildning och avancerad nivå vid olika granninstitutioner och Eva Samuelsson tilldelades, tillsammans med en kollega, årets pedagogiska pris av Stockholms universitet. Hanna Enefalk tilldelades under året Vin & Sprithistoriska museets stipendium på 25000 kr.

Slutligen kan noteras att många av temats forskare varit reviewers för tidskrifter som *Addiction*, *European Addiction Research*, *Addiction Research and Theory*, *Drug and Alcohol Dependence*, *Socialvetenskaplig Tidskrift* och *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*. Blomqvist sitter i redaktionsråden för *Addiction Research and Theory* och *Socialvetenskaplig Tidskrift*. Edman ingår i redaktionsrådet för *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*. Storbjörk redigerade under året ett internationellt temanummer av den senare tidskriften, om forskning kring behandlingssystem. Stenius är chefredaktör för samma tidskrift och också vice ordförande i *International Society for Addiction Journal Editors*.

Bilaga 1

Budget

Beviljade forskningsmedel 2010

Fakultetsmedel (Stockholms universitet)	6 714 865
Forskningsråd	13 673 141
Övriga statliga myndigheter	4 030 000
Övriga	405 175
EU	492 138
Övriga utländska finansiärer	81 008
Totalt	25 396 327

Bokslut 2010

INTÄKTER	
Fakultetsanslag (SU)	6 714 865
Bidrag	22 166 406
Uppdrag	222 413
Övriga externa intäkter	668 629
Interna intäkter (avlyft)	
SUMMA INTÄKTER	29 772 314
KOSTNADER	
Personalkostnader	15 273 154
Sem.skuld inkl lkp	211 551
Lokalkostnader	2 042 332
Övriga driftkostnader*	5 276 935
Overheadfaktura (SU)	2 990 093
Avlyft	-44 567
Avskrivningar	44 672
SUMMA KOSTNADER	25 794 171
Överskott	3 978 143

* Inkluderar 3 739 130 för konsultarvode för bl a fältundersökningar

Bilaga 2

Styrelse

SoRAD leds av en extern styrelse och en föreståndare. Styrelsen har under 2010 bestått av:

Professor Anders Bergmark, styrelsens ordförande, Socialt arbete, Stockholms universitet
Universitetslektor Tove Pettersson, Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet
Lektor Leili Laanemets, Hälsa och samhälle, Malmö högskola
Universitetslektor Ester Pollack, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation,
Stockholms universitet
Docent Björn Hibell, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning
Föreståndare Börje Olsson, SoRAD, Stockholms universitet
FD Alexandra Bogren, personalrepresentant SoRAD, Stockholms universitet

Bilaga 3. Publikationer av SoRAD-medarbetare 2010 (ur DIVA)

Bok

Ramstedt, Mats; Boman, Ulrika; Engdahl, Barbro; Sohlberg, Tove; Svensson, Johan, *Tal om alkohol 2010: en statistisk årsrapport från Monitorprojektet*, Stockholms universitet, Samhällsvetenskapliga fakulteten, Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD), Stockholms universitet, 2010

Room, Robin et al., *Drug Policy and the Public Good*, Stockholms universitet, Samhällsvetenskapliga fakulteten, Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD), Oxford : Oxford university Press, 2010

Room, Robin et al., *The Range and Magnitude of Alcohol's Harm to Others*, Stockholms universitet, Samhällsvetenskapliga fakulteten, Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD), Canberra: Alcohol Education and Rehabilitation, 2010

Room, Robin et al., *Cannabis Policy: Moving beyond Stalemate*, Stockholms universitet, Samhällsvetenskapliga fakulteten, Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD), Oxford : Oxford University Press, 2010

Room, Robin, *Alcohol, no ordinary commodity: Research and public policy*, Stockholms universitet, Samhällsvetenskapliga fakulteten, Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD), Oxford : Oxford University Press, 2010

Kapitel i bok eller del av bok

Babor, Thomas; Stenius, Kerstin, Health services: Treatment of substance use disorders within health services - *ATLAS on substance use (2010): Resources for the prevention and treatment of substance use disorders*, Geneva : World Health Organization, 2010, - s. 23-25

Beccaria, Franca; Prina, Franco; Rolando, Sara; Simonen, Jenni; Tigerstedt, Christoffer; Törrönen, Jukka, Introduction, - *Alcohol and generations: Changes in style and changing styles in Italy and Finland*, Beccaria, Franca (ed.), [Rom] : Carocci editore, 2010, - s. 11-37

Beccaria, Franca; Prina, Franco; Rolando, Sara; Simonen, Jenni; Tigerstedt, Christoffer; Törrönen, Jukka, Conclusion: Continuity and change in two drinking cultures, - *Alcohol and generations: Changes in style and changing styles in Italy and Finland*, Beccaria, Franca (ed.), [Rom] : Carocci editore, 2010, - s. 224-251

Bogren, Alexandra, Sexualitet, - *Ett delat samhälle: Makt, intersektionalitet och social skiktning*, Edling, Christofer & Liljeros, Fredrik (ed.), [Stockholm] : Liber, 2010

Ramstedt, Mats, Hur mycket dricker vi? Om svårigheter att mäta svenskarnas alkoholkonsumtion, - *Konsumtionsrapporten 2010*, Göteborg : Göteborgs universitet, - s. 28-31

Room, Robin (in press March 2011), Addiction and personal responsibility as solutions to the contradictions of neoliberal consumerism, - *Alcohol, Tobacco and Obesity: Morality, Mortality and the New Public Health*, Bell, K.; McNaughton, D. & Salmon, A. (ed.), London : Routledge, 2010, - s. 47-58

Room, Robin, Alkogol'naya politika: polozhenie del i problemy v Evrope i Severnoi Azii (Alcohol politics: status of the problem in Europe and North Asia), - Alkogol'naya katastrofa i vozmozhnosti gosudarstvennoi politiki v preodolenii alkogol'noi sverkhsmertnosit v Rossii (*The alcohol catastrophe and the possibilities of public policy in overcoming extreme alcohol mortality in Russia*), Khalturnia, D. A. & Korotaev, A.V. (ed.), Moscow : URSS, 2010

Room, Robin, The ambiguity of harm reduction: goal or means, and what constitutes harm? - *Harm Reduction: Evidence, Impacts and Challenges*, EMCDDA Monograph No. 10, Rhodes, T. & Hedrich, D. (ed.), Lisbon : European Monitoring Centre for Drugs and Drug Abuse, 2010, - s. 115-118

Room, Robin, Alcohol: equity and social determinants, - *Equity, Social Determinants and Public Health Programmes*, Blas, E. & Sivasankara Kurup, A. (ed.) Geneva : World Health Organization, 2010, - s. 11-29

Stenius, Kerstin, Päihdehuolto Pohjoismaissa, - *Kansallinen mielenterveys - ja päihdesuunnitelma 2009-2015. Suunnitelmasta toimeenpanoon vuonna 2009*, Partanen, Airi et al. (ed.), Helsingfors : Institutet för hälsa och välfärd, 2010, - s. 43-47

Tigerstedt, Christoffer; Simonen, Jenni; Törrönen, Jukka, Finnish drinking habits in the light of group interviews, - *Alcohol and generations: Changes in style and changing styles in Italy and Finland*, Beccaria, Franca (ed.), Rom : Carocci editore, 2010, - s. 193-223

Törrönen, Jukka, Kuvaus, näkökulma ja ääni (Description, viewpoint and voice): Representaatioiden analyysi empiirisessä sosiaalitutkimuksessa (Analysing representations in empirical social research), - *Representaatio (Representation): Tiedon kivijalasta tieteiden työkaluksi (From a basis of knowledge to a tool of sciences)*, Knuuttila, Tarja & Lehtinen, Aki (ed.), Helsinki : Gaudeamus, 2010, - s. 276-304

Törrönen, Jukka, Identiteettien ja subjektiasemien analyysi haastatteluaineistossa (The analysis of identities and subject positions in interview data), - *Haastattelun analyysi (An analysis of interview)*, Ruusu vuori, Johanna, Nikander, Pirjo & Hyvärinen, Matti (ed.), Tampere : Vastapaino, 2010

Artikel i tidskrift

Abrahamson, Maria; Heimdahl, Karin, *Gendered discourse in Swedish national alcohol policy action plans 1965-2007: Invisible men and problematic women* // Nordic Studies on Alcohol and Drugs. – 2010 (27) : 1, s. 63-85

Blomqvist, Jan, *Brauchen wir wirklich mehr Behandlung – oder sogar "bessere Methoden"?: Aktuelle Herausforderungen für den Umgang mit Suchtproblemen – der Fall Schweden* // Abhängigkeiten. – 2010

Bloomfield, Kim; et al., *Changes in Alcohol-Related Problems After Alcohol Policy Changes in Denmark, Finland, and Sweden* // *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*. – 2010 (71) : 1, s. 32-40

Bogren, Alexandra, *Studying social power in textual data: combining tools for analyzing meaning and position* // *Critical Discourse Studies*. – 2010 (7) : 1, s. 73-84

Bogren, Alexandra, *Biologically responsible mothers and girls who "act like men": Shifting discourses of biological sex difference in Swedish newspaper debate on alcohol in 1979 and 1995* // *Feminist Media Studies*. – 2010 (ISSN 1468-0777) : (iFirst), s. 1-17

Cisneros Örnberg, Jenny, *Sweden, the EU and the alcohol traveller's allowances* // *Contemporary Drug Problems*. – 2010 (37) : 1, s. 3-38

Danielsson, Anna-Karin; et al., *Adolescent alcohol use trajectories: Predictors and subsequent problems* // *Addictive Behaviours*. – 2010 (35) : 9, s. 848-852

Engdahl, Barbro; Ramstedt, Mats, *Is the population level link between drinking and harm similar for women and men?: a time series analysis with focus on gender-specific drinking and alcohol-related hospitalisations in Sweden* // *European Journal of Public Health*. – 2010 (ISSN 1101-1262) (EISSN 1464-360X), s. 1-6

Gustafsson, Nina-Katri, *Alcohol consumption in southern Sweden after major decreases in Danish spirits tax and increases in Swedish traveller's quotas* // *European Addiction Research*. – 2010 (16) : 4, s. 152-161

Gustafsson, Nina-Katri, *Changes in alcohol availability, price and alcohol-related problems and the collectivity of drinking cultures: What happened in southern and northern Sweden?* // *Alcohol and Alcoholism*. – 2010 (45) : 5, s. 456-467

Gustafsson, Nina-Katri; Ramstedt, Mats, *Changes in alcohol-related harm in Sweden after increasing import quotas and a Danish tax decrease - an interrupted time-series analysis for 2000-2007* // *International Journal of Epidemiology*. – 2010 (ISSN 0300-5771) (EISSN 1464-3685)

Hoelscher, Frank; et al., *Differences between men and women in the course of opiate dependence: is there a telescoping effect?* // *European Archives of Psychiatry and Clinical Neuroscience*. – 2010 (260) : 3, s. 235-241

Landberg, Jonas, *Population drinking and fatal injuries in Eastern Europe: A time-series analysis of six countries* // *European Addiction Research*. – 2010 (16) : 1, s. 43-52

Norström, Thor; et al., *Potential Consequences of Replacing a Retail Alcohol Monopoly with a Private License System: Results from Sweden* // *Addiction*. – 2010 (105) : 12, s. 2113-2119

Ramstedt, Mats, *How much alcohol do you buy?: A comparison of self-reported alcohol purchases with actual sales* // *Addiction*. – 2010 (105) : 4, s. 649-654

Ramstedt, Mats, *Change and stability? Trends in alcohol consumption, harms and policy: Sweden 1990-2010* // *Nordic studies on alcohol and drugs*. – 2010 (27) : 4, s. 409-423

Ramstedt, Mats; Stokkeland, Knut; Hulcrantz, Rolf, *Alkoholkonsumtion och alkoholrelaterade leversjukdomar: vad har hänt i Sverige sedan EU-medlemskapet?* // Läkartidningen. – 2010 (22), s. 1463-6

Romelsjö, Anders; et al., *Were the changes to Sweden's maintenance treatment policy 2000-06 related to changes in opiate-related mortality and morbidity?* // *Addiction*. – 2010 (105) : 9, s. 1625-1632

Room, Robin, *Alcohol and drug treatment systems: What is meant, and what determines their development* // *Nordisk Alkohol- og narkotikatidsskrift*. – 2010 (27) : 6, s. 575-579

Room, Robin et al., *Alcohol: No Ordinary Commodity – a summary of the second edition. Addiction . Alkohol: Ingen vanlig handelsvara – en sammanfattning av den andra utgåvan* // *Nordic Studies on Alcohol & Drugs*. – 2010 (27) : 2, s. 107-125

Room, Robin et al., *The adverse consequences of drinking in a sample of Australian adults* // *Journal of Substance Use*. – 2010, ISSN 1465-9891 (pr.) 1475-9942 (el.), s. 1-11

Room, Robin et al., *Drug Policy and the Public Good: Summary of the book* // *Addiction*. – 2010 (105), s. 1137-1145

Room, Robin et al., *The relation between different dimensions of alcohol consumption and burden of disease - an overview* // *Addiction*. – 2010 (105) : 5, s. 817-843

Room, Robin et al., *Burnout, coping and job satisfaction in service staff treating opioid addicts – from Athens to Zurich* // *Stress and Health*. – 2010 (26) : 4, s. 149-159

Room, Robin, *A blast from the past – Temperance as the source of all our troubles : [commentary on a paper by Stanton Peele]* // *Addiction Research & Theory*. – 2010 (18) : 4, s. 383-385

Room, Robin et al., *The more you drink, the harder you fall: a systematic review and meta-analysis of how acute alcohol consumption and injury or collision risk increase together* // *Drug and Alcohol Dependence*. – 2010 (110) : 1-2, s. 108-116

Room, Robin et al., *Disability associated with alcohol abuse and dependence* // *Alcoholism: Clinical and Experimental Research*. – 2010 (34) : 11, 1871-1878

Room, Robin & Lubman, D.I., *Politics and science in classifying the dangers of drugs* // *Evidence-Based Mental Health*. – 2010 (13), s. 97-99

Room, Robin & Livingston, M., *Who drinks how much less with which price policy?: A rich feast for policy discussion* // *Addiction*. – 2010 (105) : 3, 394-395

Room, Robin, *Prohibition of cannabis* // *British Medical Journal*. – 2010 (341), s. c5492-

Room, Robin (in press March 2011), *The political response to alcohol and drug advice in Australia: Comparing the response to two expert reports* // *Contemporary Drug Problems*. – 2010 (37) : 3

Room, Robin, *The long reaction against the wowser: The prehistory of alcohol deregulation in Australia* // Health Sociology Review. – 2010 (19) : 2, s. 151-163

Room, Robin et al., *The drinker's effect on the social environment: A conceptual framework for studying alcohol's harm to others* // International Journal of Environmental Research and Public Health. – 2010 (7) : 4, s. 1855-1871

Room, Robin, *"Contemporary Drug Problems" then and now – an editor's envoi* // Contemporary Drug Problems. – 2010 (37) : 2, s. 193-196

Sinadinovic, Kristina; et al., *Internet-based assessment and self-monitoring of problematic alcohol and drug use* // Addictive Behaviours. – 2010 (35) : 5, s. 464-70

Stenius, Kerstin, *Nya argument och ramvillkor för alkoholpolitiken* // Nordisk Alkohol- og narkotikatidsskrift. – 2010 (27) : 5, s. 105-106

Stenius, Kerstin, *Alcohol industry wins over public health interest in Finland* // Nordisk Alkohol- og narkotikatidsskrift. – 2010 (27) : 3, s. 207-208

Stenius, Kerstin, *Cost analyses: requested and questioned+* // Nordisk Alkohol- og narkotikatidsskrift. – 2010 (27) : 4, s. 248-285

Stenius, Kerstin; Babor, Thomas, *The alcohol industry and public interest science* // Addiction. – 2010 (105) : 2, s. 191-198

Stenius, Kerstin; Ramstedt, Mats; Olsson, Börje, *Addiction research centres and the nurturing of creativity* // Addiction. – 2010 (105) : 3, s. 402-407

Stenius, Kerstin; et al., *For the marginalized or for the integrated?: A comparative study of addiction treatment systems in Sweden and the U.S.* // Contemporary Drug Problems. – 2010 (37) : 3

Storbjörk, Jessica, *Vem tvångsvårdas?: Utmärkande drag för tvångsvårdade respektive frivilligt vårdade personer med alkohol- och narkotikaproblem* // Nordic Studies on Alcohol and Drugs. – 2010 (27) : 1, s. 19-46

Storbjörk, Jessica, *Alcohol and drug treatment systems research: a question of money, professionals and democracy (editorial)* // Nordic Studies on Alcohol and Drugs. – 2010 (27) : 6, s. 543-548

Törrönen, Jukka, *Alkoholi ruotsalaisten naistenlehtien mainonnassa 1960-luvulta 2000-luvulle (Alcohol in the advertisements of Swedish women magazines from the 1960s to the 2000s)* // Yhteiskuntapolitiikka. – 2010 (75) : 6, s. 603-624

Törrönen, Jukka; Juslin, Inka, *Alkohol i damtidningsannonser från det sena 1960-talet till 2000-talet* // Nordisk alkohol- & narkotikatidsskrift. – 2010 (27) : 2, s. 141-163

Wennberg, Peter; Philips, Björn; de Jong, Kim, *The Swedish version of the Outcome Questionnaire (OQ-45): Reliability and factor structure in a substance abuse sample* // Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice. – 2010 (83) : 3, s. 325-329

Witbrodt, Jane; Romelsjö, Anders, Gender Differences in Mutual-Help Attendance One Year After Treatment: Swedish and US Samples // Journal of studies on alcohol and drugs. – 2010 (71) : 1, s. 125-135

Rapport

Sohlberg, Tove, *Tal om tobak 2009: Tobakskonsumtionen i Sverige 2009*, - Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD), ISSN 1650-819X; 61, 2010

Konferensbidrag

Sohlberg, Tove, *Drinking patterns and the role of smokeless nicotine*, Paper presented at the HOS-conference (Harvard, Oxford, Stockholm), Oxford, Great Britain, 15-16 april, 2010. Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD), 2010

Sohlberg, Tove, *Alcohol consumption and the role of smokeless nicotine*, Paper presented at the 36th Annual Alcohol Epidemiology Symposium of the Kettil Bruun Society, Lausanne, Switzerland, 31 May-4 June, 2010., Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD), 2010